Tarihin En Renkli ve En Yeni Atlısı: Futbol

Tüm tarih içinde verilebilecek en yüksek paralar bir sporcuya ödeniyor. Yüzbinkişilik stadlar, TV başında iki milyara yakın izleyiciyle tüm tarih içinde futbol, yeryüzü kültürünün en büyük katılımını sağlıyor. Sporun ve müsabakanın tarihi şüphesiz çok eski. İstanbul'da binyıl yaşayan Bizans'ta, bugünkü Sultanahmet Meydanı'nda Maviler ve Yeşiller arasında bitmeyen çekişme, imparatorluğun son yüzyılında "siyasete" dönüştü, spor, sağ-sol gibi, imparatorluk halkını keskin bir siyasi bıçakla ikiye ayırdı.

Müsabakanın izaha (eleştiriye) muhtaç olması, maç sonrası tüm taraftar ve spor yazarlarına yorucu işler doğurtuyor, TV'ler günde üç-dört saat, gazeteler hergün 4-5 sayfasını bu taşkın romantiklerin sloganlarla süslü futbol yazılarına ayırmak zorunda kalıyor. Gündelik hayatın tüm dedikodusu, insanların birbirleriyle nerdeyse tüm sözlü alışverişlerini belirleyici duruma geliyor. Birbirlerini acımasızca yerin dibine batıran yazarlar, hakeme, oyuna, futbolculara, antrenörlere itirazlarını hafta boyu sürdürüyor. Dik kafalı isyankarlar mı bu taşkın romantikler, yoksa, yeni bir hastalığı mı bulaştırıyorlar? Gittikçe kravatları daha süslü ve renkli, konuşmaları gittikçe cazgırlaşıyor, komik giysili hokkabazlara dönüşürken, fena halde öfkeleniyorlar. Tüm zamanlarında bıkmadan usanmadan "futbol" konuşuyorlar.

Söz ustalıklarıyla bir atı mı şaha kaldırmak istiyorlar, yoksa, angaryadan beyin tartaklaması bir muhabbet mi? Gürültülü patırtılı bu muhteşem kargaşanın büyük mutluluğunu anlamamız lazım. Yakıcı güneş ya da kar yağmur altında, kan-ter içinde bir topun peşinde koşan futbolcuları modern tarihin en büyük savaşçıları yapan şey nedir? Hangi kaba arzularımızı, hangi sanat tutkumuzu, hangi ilahi sevinçlerimizi saklıyorlar? Bir stadyum dolusu rengarenk bayraklı gençlerin topluca şarkı söylemesi, kalabalıkların birden istilacı bir düşman güruhuna dönüşmesinin altında neler yatıyor?

Tabiattan kopup, topluluk halinde yaşamaya başlayan insanlar, bulundukları şehri, alanı, tepeyi, arazileri, düşmana karşı savunmak zorundaydılar. Tüm eski şehir ya-

pılarında kalelerin dik, yüksek, aşılmaz surlarla çevrelendiğini, korunma güvenlik sağladığı, bilinen tarih içinde, tüm savaşların kalelerin savunulması - ele geçirilmesi olduğunu biliyoruz.

Artık bazı "ideolojik" bilgilerimizi de değiştirme zamanı geldi. Sosyal bilimciler bir halkı, bir milleti oluşturan-kaynaştıran temel değerlerin dil, din, ortak tarih, ortak heyecanlar olduğunu iddia ederse de, eksiktir bu tanım. Daha da geriye, "aynı kale savunması", "aynı istilaya karşı koyma, yani, aynı kale içinde yaşayan insanların biriktirdiği korkular heyecanlardır toplulukları halklaştırıp birarada tutan.

Aynı kaleyi savunma dürtüsünün, dil, din, mezhep, renk gibi ortak değerlerin daha ötesinde olduğunu bugün futbol sayesinde öğreniyoruz, mesela, yabancı, çok uzak bir ülkenin futbolcusu, bizimle aynı kaleyi savunduğu için hemen benimsenip, birlikbizden duygusunun içine girebiliyor. Yabancıyı hızla bizleştiren bu kültürden tüm sert uluslar korkmalı. En iyi örnek Revivo'dur, o bir yahudidir, ama artık bizdendir, çünkü bizim kalemizi savunuyor. Futbolun renkleri yeni bir kan bağı, yeni bir akrabalık oluşturuyor.

Toplulukların vahşi taşkınlık, ateşli tutkular, büyük korku ve büyük sevinç anlarında yaşadıkları ortak heyecanlarla oluşturdukları bizdenlik duygusu, dil, din gibi ideolojik değerlerin ötesinde, yepyeni bir dünya kuruyor. Şehrin gururu, namusu için istilaya karşı koyabilecek kahramanlara her zaman ihtiyacımız var. Küreselleşen yeni dünyanın kapılarını futbolun değerleri ardına kadar açıyor!

Ancak kalelerimizi artık top, tüfek, bomba, mancınıkla korumuyoruz, zarif ayak oyunu, mis kokulu ara paslar, narin çalımlarla ve üniforma yerine sarı, kırmızı, lacivert, pırıl pırıl rengarenk formalarla. Kılıç ve baltaların kaybolup, yerini içi hava dolu zıplayan bir topun alması (ilkel kılıç, baltaların, döner bıçaklarının kaybolduğunu tam da söyleyemeyiz) çok şeyin değişmekte olduğunu gösteriyor. Ancak sahada dökülen kan, aynı kan, aynı korku, kale aynı kaledir. Kalenin özgürlüğü bayraklar, aynı bayraklardır. Ve çoktandır şehirler kalelerini turizme açarken, kalelerin namusunu, stadyumlarına emanet etti...

Otuzbin-ellibin insanın bir stadyum içinde topluca şarkı söylemesi insanoğlunun zaferidir. Tarihin en büyük korosudur bu, yeryüzü tarihinin hiçbir döneminde insan seslerinin fırtınasıyla göklerin sarsıldığı böyle büyük bir şölen, bir bayram olmadı. Zevkin ve şiddetin doruk noktaya çıktığı, hayvanca azgınlık ve kudurmuşlukla çılgına dönen kitlelerin muhteşem bir koronun şarkıları-marşları içinde aşklarını dile getirmesi, tarihin en büyük evrensel karnavalını her hafta bizlere yaşatıyor.

Her türlü çirkinliğin, psikolojik bozuklukların, şöhret için her yolu denemenin, kirlenmişliğin şiirden tiyatroya zehirlediği sanat eserlerinin yerini artık, canlı mı canlı bu Tanrısal coşku çoktan aldı! Seyri soluğumuzu kesiyor.

Tanrı tarafından verilmiş erkek gücünün ve sertliğinin estetize edildiği ve birlikte top çevireceğimiz rakip bir oyun arkadaşımızın varlığıyla, bu tören, hepimizi kutsal bir aşkın göğüne çıkartıyor.

Dinler, ideolojiler, devlet, sanat, baskıyla ve zulümle kurdukları iktidarlarını kaybediyor. Spor, başta futbol, erkekliğin bütün sırrını yeniden stilize edip, yepyeni bir

tarih yazıyor. Kuralları koyulmuş ahlaki ve adil bir dengeyi/kapışmayı yeniden yeryüzü topraklarına taşıyor. Entellektüel, sanat meraklısı, kadın, çocuk, ihtiyar, sağlıklı ve evrensel bir kuvvetle dolup taşıyor! Sihriyle manyaklaşıyoruz.

Yaşadığımız dünya, siyaset, sanat kirlendikçe, siyaset ve sanat kapalı kapılar ardına çekilip komplolora, büyük güçlerin eline geçip kalleşleştikçe, kitleler gözleriyle takip ettikleri daha dobra daha "erkekce" bir oyunun peşine düşüyor! Hatta siyaset, sanat, iktisat çileden çıkarttıkça insanları, futbol daha çocuksu, saf, meleksi ve çok daha dürüst, mertçe bir oyun sunuyor!

Bütün çağların bu en kirli çağında, bilincimizde-benliğimizde tarihin depoladığı hangi zevkler, hangi arzular, hangi duygulardır, karmakarışık hayatın içinden sıyırıp-kurtarıp futbol maçında yanyana getiren! Trübine oturduğunuzda şehrin başka yerinde göremeyeceğiniz dümdüz ve yemyeşil bir boşluk, yığınlar burada neyi temize çeker?

Gençlerbirliği, ya da Tofaş gibi şehri temsil etmeyen takımlar başarılı olsa da taraftar bulamıyor. Ezeli rakip arayışının aynı şehirden çıkması (derby), en sert taraftarlığın Göztepe-Karşıyaka, FB-GS gibi aynı sokaktan seçilmesi, gündelik hayatımızda birebir öfkeleneceğimiz-kızacağımız-övüneceğimiz insanların burnumuzun dibinde olması, ruhumuzun en hoş arzusunu ortaya koyar, o, konuşabilmek için "insan" arar. TV ve gazetelerin sanal dünyasından değil, münzevi yalnızların hayal dünyasından değil, canlı canlı sokağın içinden görünen-tanınan kahramanlar ister! Hayatımızın en güzel sayfasıdır sokak!

Fatih, fetih duygusunu, bozguncu, yıkıcı neşesini, barbar, narasını duyuracağı kadar yakın olmalıdır rakip! Çok uzak bir diyarın takımını yenmek şüphesiz gurur verir, yaşlanıp, sevinçlerimizi kaslarımızdan zihnimize taşıdığımızda daha da zevk duyarız, ama gençlerin kaslarını tatmin etmez, genç insanlar, günbegün görüştükleri sıcak ilişkiler arasından seçer dövüşçüsünü! Gerçek heyecan "annemizin ligindedir".

Futbol oyunu, duygularımızı tiyatro, sinema, kitap gibi akılla, hayalle bağdaştırmayı sevmez ve daha sahici bir çatışma kurar. Ruh dünyamızı ayaklandıran futbolcunun seri, zarif egzersizleri, topu anlık kararlarla hızla yönlendirebilme ve karşı oyuncuyu geçebilme becerisi.

Maçın, tüm sanat ve gösteri dünyasını aşan gücü, orada hemen canlı canlı gerçekleşmesi. Heyecanın-gerilimin "sonuca" bağlı olması. Tarihi birkaç maç dışında o hafta oynanan tüm maçlar hızla bayatlar, iki hafta sonra tamamen unutulur, sonucu dışında iz bırakmaz.

Maçı kaçırmamak, dakik bir keskinlikle orda hazır olmak, sonradan anlatılan maçın, kaçırılan pozisyonun gerilimini üzerimize giymek zordur. Bir gösteriye-hikayeye izleyenin katılması zordur.Futbol maçı olup biteni sert bakışların ayrıntılarıyla göstermesiyle tüm izleyenleri şehvetle içine alır. Çok geçmeden sahadaki oyuncular gibi refleksler vermeye başlarız, oyuncuların ayakları-kafaları trübinlerle büyük bir organ gibi birleşir, oyuncu-taraftar büyük bir ruhun içinde bütünleşir!

Sanat eserini aşan sırrı, "maçın henüz bitmemiş" olması, bitmiş olsa dahi, rövanşı var, gelecek senesi var deyip, iddiayı-kapışmayı sonsuz bir geleceğe uzatır. Birgün mutlaka karşılaşacak olmamız, gündelik hayatımızda bize "genişlik" verir, intikam

saatini zihnimiz kollamaya başlar!

Geçmiş hikayelerin tarihin heyecan verici büyüklüğü tartışılmaz, ancak artık bizim uzağımızdadır, nostalji tadı verir. Bedenimizin coşması için olup bitene girmesi gerekir. Yağmura tutulmak, çamuruna gömülmek için olup bitene girmesi gerekir. Yağmura tutulmak, çamuruna gömülmek sahada destan yazılırken o an trübünde bağırmak, tarihine şahid olmak, bizi şiddetli bir taraftar yapıverir.

Modern insan herşeyi hızla tüketir, modern uygarlık bu iştahı yenilerle "azdırmak" ister, yeni bir şarkı, yeni bir mimari, yeni bir şov, hergün yeni birşey bulmak zorunda. Maç, uygarlığın arayıpta bulamadığı sonsuz sayıda "yeni" sunar, maç, "bitmeyen yeni"dir sonsuz sayıda yenidir, her hafta tıka-basa yeni heyecan sunar topluma. Toplumu değiştirmek isteyen, siyaset, sanat, bilim adamları bu hızlı yeniye ayak uyduramaz, çekingen, tereddütlü, içe dönük eski adamlar gibi bu hızın karşısında "muhafazakar" tepki vermeye başlarlar! Oysa, pet şişeleri gaz bombaları gibi, bayraklar alevli mızraklar gibi ve gençlerin bedenleri trübinlerde tutkunun aleviyle çoktan tutuşmaya başladı, onlar çoktan takımları için ölmeye geldiler.

Futbol nükteden uzaktır! Sululuk, uyuşukluk, yalakalık, şımarıklık asla kaldırmaz, affedilmez bir ciddilik ve gerginlik, din gibi, devlet gibi ordu gibi. Çok ciddi ve sert bu yapılanmanın şakaya gelir tarafı yok. Sersem, budala, kaba saba adamların işi hiç değil. İnsanoğlu heyecan ve coşkunun yüksek aleviyle pişebilmek için çok soylu hünerler, çok soylu duygular arıyor, gladyatör tadında sert zevkler kovalıyor! Siyaset, sanat ve meydanlar kitlelere kapatıldıkça, insanoğlu kendiyle ve tarihle hesaplaşacak bir delik, bir boşluk bulup, fırlıyor tarihin tekerleklerinin altına!

Taraftar, sert-tekmeci oyuncusunu da, top tekniği yüksek zarif oyuncusunu da çok sever. Bu "delice" hayranlık tasavvufta da aynıdır. Tanrı sevgisi ya güzellik (cemal) ya da öfke-gazabıyla (celal) gerçekleşir. Tüm stadyum kahraman, savaşçı oyuncusunu göklere çıkartır, eskiden Erzurum'da atılan slogandı, "bokuni yiyim", "yaragini yiyim".. Maçın doruk heyecanında şuursuzlaşma yaşanır. Bilinç bütünüyle kaybolup, bilinç dışı tarih öncesi dürtüler ortaya fırlar. Şuursuzlaşma halinde seyircilerin ve futbolcuların tüm davranışları şempanzenleşir. Futbolcular, taraftarlar çığlıklarla hergün görüştükleri arkadaşlarına tekmeler, küfürler savurur. Taraftar yaka paça birbirine girer, trübinler birbiri üstüne düşer, tel örgüler parçalanır. Aynı mahalleden, hatta aynı aile içinden karşı takım taraftarıyla gözünü kırpmadan boğaz boğaza çatışmaya girer. Üstelik dünyada nefes aldığı müddetçe bu çatışmalardan ruh varlığı hiç bir zaman allak bullak olmayacak, ben ne yaptım, demeyecektir.

Ruhlarımıza bu savaşçılığı öğreten nedir? Zincirlerimizi koparmak için bahane mi arıyoruz. Aslında arzulanan, o orgazm-şuursuzlaşma hali. Kimse kendine bu cinnet halini yakıştırmaz, ama, çıplak insan işte budur, Dar kılıfından kurtulan bedenimiz her yöne her şekilde saldırır. Şuursuzlaşma halinin hukuki bahanesi hakemin kötü yönetimidir. Hakem, (Allah'ın sıfatlarından biri de, "hakim"dir) insanoğlunun yenilgisine bahane için icad ettiği şeytanın ta kendisi. Devletler düşman, dinler şeytan, taraftar da kötü hakemlerin varlığı olmadan mutlu olamaz.

Mağlup bedenimizi ıstırabından kurtarabilmek için tüm beceriksizlik ve günahla-

rımızı yıkabileceğimiz bir hakem bulmak zorundayız. Aşkın güzelliği, iyileri ve kötüleri hiçbir zaman ayırt edemeyişidir.

Oysa, şeytan da cinler de hakem de asırların-dinlerin-devletlerin bahanesidir. Taşkın ruhların manevi gerilimin uçsuz bucaksız heyecanını insan bedeni kaldıramaz. Bu çırılçıplak sarhoşluktan daha güzel ne vardır dünyada?

Bedenimizden sıyrılıp fırlayan bu gürültülü kurt adamın deliliklerini, cinlerle, şeytanla, perilerle ilişkisi yoktur. Boş ve gülünç deliliklermiş gibi, boş ve gülünç batıl inaçlarmış gibi bu bedeni kaç asırdır yargılıyoruz. Yeterince ürkmedi mi insanoğlu, öfkesini ve sevincini yeterince panik atak gibi hastalıktan saymadı mı?

İnsan denen yaratık ruhunu çırılçıplak nerde ne zaman ortaya dökse, uygarlık, dinler, devlet paniğe kapılır!

Bu kendinden geçme anında, tüm sporcuların müslüman, hristiyan, zenci, beyaz oluşundan uzaklaşıp tarih öncesi ortak insani bir vücut dili kullandığını görürüz, işaret parmağıyla itiraz eden, şaşkınlığı, anlamadığını, tepkisini, aynı el, kol, yüz işaretleriyle dile getiren futbolcu, gol kaçırınca avuçiçleriyle kafatasını örter, gol atınca dar gelen vücuduna yapışmış formasını hırsla yırtarak çıkartmak ister, her faul yapanın, ben yapmadım diye ellerini kaldırması. İsa'nın son akşam yemeğinde ihbarcı havarinin ondan bahsedilmediği halde aynı şekilde ellerini kaldırıp ben yapmadım demesinin aynısıdır.

Ve gol atan, başaran her gencin sevincini kucaklaşarak, sarılarak gerçekleştirmesi, eski-yeni bütün dünyalıların mutluluk şeklidir. Yükselen seslerle çığ gibi büyüyen bu sevinç, hayatımızın geri kalan taraflarında bilmece gibi saklanmıştır bizden.

Dünya çocuğu olmak! Yarattığı heyecanın büyük müjdesini sarılarak, birleşerek, arkadaşlarıyla üst üste yıkılarak kutlamak! Sonsuz maviliklere açılmış bembeyaz bir yelkenli gibi, sarıldıkça birbirimize rüzgar doldurur içimizi.

Sarılmak, depresyon çağına girmiş, kitleden, topluluktan kopup, yalnızlaşan bireylere gösterebileceğimiz en kahramanca duygumuzdur hala! Heyecanlı boğulmaklı sesiyle sevinçten ağlayan insanların kucaklaşma sahneleri, hergün biraz daha tiksindiğimiz, iğrendiğimiz dünyanın çok ötelerinde aradığımız Tanrısal bir sağlıktır. İnsanlığımızın, ruhumuzun aşırı uyarılmasına sebep olan gol sahneleri, doğuştan getirdiğimiz tüm niteliklerimizi çürütüp kokutan bu dünyaya karşı, balların balı, sevgilinin, cennetin, hayalin, hayatın ta kendisidir!

Şimdi lütfen bir de çocuklarımıza bahsettiğimiz sosyal, siyasi hayatlara bakın, kan dökücü, yokedici bir bıkkınlıkla intihara sürüklediğimiz kitleler, gol sevincindeki bu sonsuz hoş duyguyu, bu her hafta tazelenen zafer coşkusunun manevi hazzın uçuruşuna, uçurumuna fazlasıyla muhtaç, bırakın delice koşsunlar stadyumlara, kıskıvrak yakalasın, alev gibi tutuşan, tatlı seslerin en güzel ışığı tempolu alkışları.

Totem etrafında dans eden ilkeller, uçsuz bucaksız bozkırda şaman büyücülerinin törenleri, mayıs ağacı etrafında baharı kutlayan kavimler, ateş üzerinden baharın müjdesiyle atlayanlar, kutsal sayılan ağaç ya da dikilitaş etrafına toplanmış kasabalılar, büyük şehirlerin meydanlarına sığmayan kitleler, kilise ve camiilere doluşmuş inanmışlar, Yunan tiyatrosu'ndan günümüze tüm seyir, temaşa sanatlarını da içine

alan, gösteri, müsabaka, bayram, tören, şenlik ve kutlamaların hepsini bir araya toplayan, hepsini özetleyen evrensel bir ortalamayla hepsinden birşeyler saklıyor futbol maçı. Neşeli bir tempoyla tarihin bir küçük tekrarı gibi.

Tarihin ve insanın derininde ve temelinde maddi, manevi, Tanrı, şeytan, savaş, büyü, ayin, çatışma, kutsallık, kahramanlık, dans, koro, trans, eğlence, şamata hepsinin bir potada elenip, en vurucu, en çarpıcı en etkileyici renkleri bir futbol maçında buluşmuş olması, tüm kıtalarda insanoğlunun aynı coşkuyla yaktığı dünyanın meşalesi haline getiriyor futbolu!

Sıkı bir romanın etkileyici yönü "akıcı" oluşudur, dedektif romanları daha keskinleşmiş bir merak duygusu içine sokar sizi, ancak hiçbir sanat eserinde futbol maçındaki tedirgin edici gergin bekleyişi bulamazsınız. Karşı takıma meydan okuma, alaya alma, hor görme, küfretmeden sonra karşı takımdan yenilecek golün hüsranı gerçekten yıkıcıdır. Ve ölümsüz kahramanlar gibi marşlar-sloganlarla övdüğümüz oyuncuların tel tel dökülüşü "kahredicidir". Bu denli acıklı bir manzaraya şahit olmak en acayip arzularımızı dahi paramparça yapıverir. Kanlı bir süpürge ruhumuzdaki tüm öfkeleri gözlerimizden, şahdamarımızdan dışarı fırlatır, bir kemik parçası için birbirini parçalayan köpeklerden beter bu ruh haline dünyada başka hiçbir heyecan sokamaz.

Galibiyet için taraftar, çok yoğun bir transa topluca girilmesi, tören gereği şart koşar. Maç başlar başlamaz trübinler alkış ve yoğun tezahüratla takımı "transa" hazırlar. Oyuncular kötü oynadığında "kendini veremedi" denir, yani, tezahürat oyuncuyu, yorulmaz, yıkılmaz, bitmeyen bir enerji kütlesi yapmak zorunda. Oyuncunun ve trübinlerin kendilerini tüm benlikleriyle maça vermesi için, trübin coşturucuları homurdanarak, bağırarak, küfrederk herkesi yoğun tezahüratın içine sokar.

Trübinlerin büyücülüğüne artık herkes iman ediyor, zaten günümüzde Fatih Terim gibi oyuncuyu transa sokabilen teknik ötesi (gazcı) coşturucu konuşmalarla oyuncuyu transa sokabilen teknik adamların modası gittikçe büyüyor. Oyunculara soyunma odasında milli tarihin savaş sahnelerinden ve makus tarihimizden örnekler veriliyor. Tıpkı bir milli savaş gibi. Kur'an'da Yusuf, tasavvufta Mecnun, aşkta Ferhat ne ise, efsanenin oluşturulması için Lefter, Metin gibi isimler dinleştirilir. Macera tadı, oyun zevki, hızlı tekmelerin serbest olduğu, her türlü puştluğun, tükürmenin, itmekakmanın meşrulaştığı bir arenaya dönüştürülür.

Maçın savaşa benzeyen en dobra tarafı, maçı, tüm milli gelenek ve ilkel törenlerden ayırdedici tarafı, maç sonucu bütün insanları mutlu kılmaz. Bazıları stadyumu mutsuz terkeder. Bütün insanların mutluluğu imkansızdır, mağluplar öldürücü bir alayla dışlanıp, aşağılanarak kovalanır, maçta, alay ve küfür için merhamet, sınır yoktur. Gücün ve zaferin tek sahibi olmak zorundasın. Yenilmez bir şövalye, hiçbir kılıç darbesinden korkmayan bir gladyatör, tüm gücü-enerjisini kanına, sinirlerine taşımış, adım atamayacak kadar yorulmuş bir savaşçı olmak zorundasınız..

Eski şaman törenleri, tarikat ayinleri gibi kendini paralamak, içinde ne varsa ortaya dökülmenin ötesinde, aynen ilkel insan gibi, büyü yaparak dünyayı, gerçeği, talihi değiştirmek ister, tıpkı tasavvufta olduğu gibi, durmaksızın dua edip, yalvararak, maçı kazanmak ister. Eskilerden hiçbir farkımız yoktur, "iyi bir yaşam", "şansın bi-

ze güldüğü" bir hayat istiyorsak, hayatta olup bitenlerin yerlerini mutlaka ya dua, ya da büyüyle değiştirmek zorundayız!

Taraftar maç anında aceleci ve sabırsızdır, gol geciktikçe perişanlaşır, aşıkların (taraftarın) ulaşmak istediği son nokta: gol'dur, gol aslında bütün maçın görülmesi gereken yüzüdür, maçı özetleyen gol'dür, geçmişe dönüp baktığımızda, ya da hayatımızı özetlediğimizde orada seri goller görmek isteriz, sevgilinin yüzü, evrendeki tüm güzelliklerin içimize doluşmasıdır, gol! Ve takım oyunu, paslaşma, hatlar arasında topun düzenli ve güvenli gidiş-gelişi, bek, ortasaha ve forvetin birbiriyle sihirbazvari ilişkisi, "mükemmel bir uyum" duygusu oluşturur, mükemmel uyum, hayatımıza güven, rahatlık getirir, bu yüzden sıkı oyun becerisinin ötesinde taraftar oyuncularından "arkadaşlık" ister!

Futbol maçı, rakip-sevgili çatışması üzerine kurulu, taraftar ikiye ayrılır, manzara inceliğinde temaşa olarak görenler, kavga-savaş arenası olarak görenler. Bir taraf oyunun şiirsel güzelliğinden tad alırken, diğer taraf, parçalanma, dağıtma, kol, kafa kırmadan! Rakip aynı zamanda sapıktır, yavşaktır, puşttur, hakemle işbirliği içindedir, rakip, günahkarlar topluluğu, hainlerdir.

Futbol maçı, kale ağlarının dişilik organına, golün-şutun erkeklik organına benzetilmesiyle, düzme-düzülme, geçirme-koymanın cinsel heyecanını taklit (sembolize) edip taşıdığı, bu yüzden hayata küsen erkeklere dahi canlılık, iktidar verdiği iddia edilebilir.

Dünyanın en büyük spor organizasyonu Amerika NBA liginde kale arkaları penis şeklinde şişirilmiş yüzlerce balonla süslenir. Balonlar penis gibi sallanarak rakip ürkütülmeye çalışılır, milyonlarca seyirci çoktan alışmış bu görüntülere. Şutu, ok, mızrak, gülle gibi azgın erkekliğin silahına benzetip, gol yemenin, yenilmenin namus duygusuyla sıkı ilişkisini kurup, eski kan davaları gibi namusu vazgeçilmez bir haysiyet olarak hayatın önüne koyup, egonun-kişiliğin sert tepkisinin bir çatışması, patlaması olarak anlamaya çalışabiliriz.

Ancak çok eksik bir tanım, sıkı bir düzeltme yapmak zorundayız. Bu kuramı tersine çevirelim. Dişinin de zevk alması için, oyunun kurallarını değiştirelim, Azgın kızlardan kurulu bir takım, kale filesini küçültüp, her bir oyuncunun eline, safaride kelebek avlayanın ağı gibi fileler, kızlar, topun kendi filesine girmesi için ter dökse, kim filesini kapıp, içine alırsa, o zaman gol olsa. Dişinin galibiyeti içine almak ise, bu oyunun çoktan moda olup, dişileri mutlu etmesi, yaygınlaşması, bir şekilde taklit edilmesi gerekirdi. Futbol çok daha köklü, tarih öncesi dürtülerin oluşturduğu çok daha derin korkuların sembolize edildiği bir oyundur.

Ormandaki hayatımıza, ya da kale içinde hapsolduğumuz çok eski çağlarımıza geri dönelim. Çıplak doğadaki kanlı çatışmanın bu denli başarıyla taklit edildiği başka bir spor yoktur. Futbol, tam anlamıyla tecavüz ve saldırı üzerine kuruludur. Erkeğin erkeğe tecavüzü, yaşanabilecek en büyük korkudur. Erkeğin diğer erkeğe saldırısı, yaşanabilecek en büyük kahramanlık, soyluluk.. Birlikte korunma, müdafaa ve birlikte karşı saldırı. Tecavüzü başarırsak toplumda prestij kazanacağız, erkeklik gururumuzla özdeşleşmiş şehrin kahramanı olacağız. Tecavüzden birlikte korunabilirsek, erkek-

likle özdeşleşmiş vatanseverliğimiz büyüyecek.Futbol, vahşi ve disiplinsiz bu en temel korkularımızı estetize etmeyi başarmış. Milyon çağdır insanların insanlara karşı saldırı ve tecavüzlerini estetize ederek, kültür kıvamına sokmuştur. Ancak, tecavüz aynı tecavüz, saldırı aynı saldırı, kaybedilen, aynı erkeklik gururudur!

Ve bugün de insanoğlu tarihin en büyük tecavüzü ve tehdidi altındadır. Ancak bu tecavüzü artık azgın canavarlar, üç başlı düşmanlar, rakip futbolcular değil, siyasiler-ordular-dinler-polisler-işadamları gerçekleştirmekte. Gün geçtikçe namus, haysiyet, korunma duygularını sokaktan, siyasetten, sanattan bütünüyle iptal edip, stadyumlara transfer ediyoruz. Artık bir namusumuz kalmışsa, stadyumlarda korunacak, o da bir oyun içinde olup bitecek.

Kötülerin, şeytanların, vahşi canavarların tecavüzünden kurtulmak istiyorsak, hepimiz, hayatı bir kenara bırakıp, stadyumlara koşmalıyız. Çünkü namusumuzu elimizden alanlar, başedemeyeceğimiz kadar büyüktür. Bizim de mutlaka bir karşı saldırı, bir galibiyete ihtiyacımız var..

Bakalım, tarihin bu yorulmaz avcısı, bu neşeli, sevimli erkeği, bu oyuna kaç asır dayanabilecek! Kocaman tarihi ve evrenden tüm isteklerimizi bu stadyuma sığdırmak mümkün olacak mı?

Ruhlarımız işte bu dar sahaya sıkıştırılmıştır. Bu daracık alan dahi kirli ve katil siyasilerin, mafyatik ve çakal işadamlarının göbek attığı, hızla satın aldığı, gün geçtikçe şarlatanlaştırdığı bir arazi parçasına dönüşmekte. Tarihin bir soylu arenası daha, hokkabazların keyfince eğlendikleri sirke çevrilmekte!

Erkekliğin konuşulduğu, erkekçe kapışılan bütün meydanlar gibi tarihten yavaş yavaş silinecek stadyumlar. Bizim maça çıkamayışımız, yalnızlıktan ve kimseyi beğenmeyişimizden değil.. Vuruşacak gözüpek yiğit oyun arkadaşı, vuruşacak gözükara bir gladyatör keskinliğinde rakip bulamayışımız. Hepsi puşt! Rakip, dediğimiz adamlar, Singapur kerhanesinden fırlamış travesti tavşanlar! Bu medyayı, bu siyasileri 10/0 yensek, 20/0 yensek ne olur? Özkan Sümer'in futbol kültürümüze kattığı bir güzel özdeyiştir, kenardan, ortasahada topu oyalayan oyuncusu Raci'ye bağırır: "Raciii, oğlum, topun sübabını mı arıyorsun, topu mu .ikeceksin". Medyası, işadamı, yöneticisi, çakal siyasetçisi, hepsi topun sübabını arıyor..

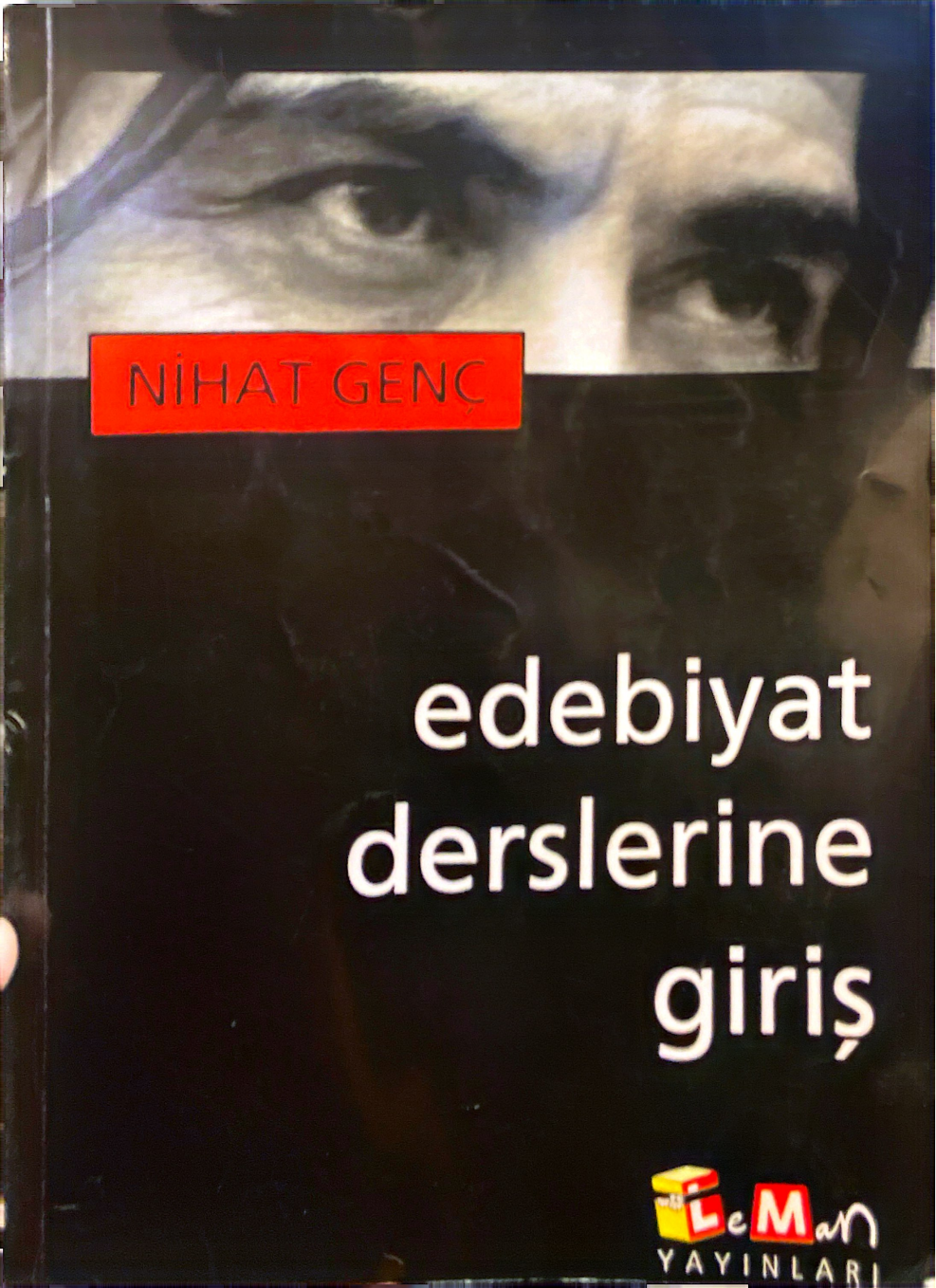
NİHAT GENÇ
edebiyat derslerine giriş
LeMan YAYINLARI

NİHAT GENÇ' 1956'da Trabzon'da doğdu, 1976-77'de Ankara'ya yerleşti. Sağlık ve Kültür Bakanlığı'nda dokuz yıl memuriyetlik yaptı. 1993'ten beri aralıksız LeMan'da yazıyor...

Eserleri:
Dün Korkusu, **Bu Çağın Soylusu,** Ofli Hoca, **Soğuk Sabun,** Kompile Hikayeler, **Modern Çağın Canileri,** Köpekleşmenin Tarihi, **Arkası Karanlık Ağaçlar,** Memleket Hikayeleri, **İhtiyar Kemancı**

Kapak : Reyhan Karacadağ
Sayfa Düzeni - Dizgi : Cebrail Okcu
Baskı : Leman Matbaası

© LeMan : 02-2003
1. Baskı 2003, İstanbul

ISBN :

LeMan Basın Yayın Ltd. Şti.
İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No: 20
80080 Beyoğlu - İstanbul
Tel: (0212) 292 95 65
Fax: (0212) 251 52 67

Bu kitaptaki metinler yazarın yazılı izni olmaksızın hiçbir suretle çoğaltılamaz. Kasete okunması, yabancı dile çevrilmesi ve her türlü benzeri kullanımı yasaktır. Sadece eleştirilerde kaynak gösterilerek aktarılabilinir.